

Nr 341.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 4 § förordningen den 28 juni 1941 (nr 593) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under hemvärnstjänstgöring; given Stockholms slott den 21 november 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att — under förutsättning av bifall till det förslag till ny värnpliktslag, varom proposition den 24 oktober 1941 avlätits till riksdagen — antaga härvid fogade förslag till förordning angående ändrad lydelse av 4 § förordningen den 28 juni 1941 (nr 593) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under hemvärnstjänstgöring.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Förslag
till
Förordning
angående ändrad lydelse av 4 § förordningen den 28 juni 1941
(nr 593) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen
under hemvärnstjänstgöring.

Häri genom förordnas, att 4 § förordningen den 28 juni 1941 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under hemvärnstjänstgöring, skall erhålla följande ändrade lydelse:

4 §.

Där olycksfall eller sjukdom medfört eller skäligen kan antagas medföra påföljd, som föranleder ersättning enligt denna förordning, skall, då fråga är om hemvärnskrets befälhavare, chefen (sekundchefen) för infanteriregementet i inskrivningsområdet men eljest vederbörande hemvärnsområdesbefälhavare, sedan han från den skadade eller sjuke eller eljest erhållit underrättelse om olycksfallet eller sjukdomen, därom ofördröjligen avgiva skriftlig anmälan till riksförsäkringsanstalten. Närmare bestämmelser rörande sådan anmälan meddelas av Konungen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1942, där ej Konungen förordnar, att förordningen skall träda i kraft vid senare tidpunkt.

---

*Utdrag ur protokollet över försvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 21 november 1941.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med tillförordnade chefen för socialdepartementet, statsrådet Bergquist, anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld:

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t av frågan om avlåtande av proposition nr 318 till innevarande års riksdag med förslag till värnpliktslag anförde jag, att förslaget, därest det upphöjdes till lag, komme att nödvändiggöra ändringar i andra lagar och författningar, att närmare utredning därom påginge samt att, i den mån så erfordrades, förslag syntes senare få föreläggas riksdagen.

Efter verkställd utredning har inom försvarsdepartementet utarbetats en promemoria upptagande vissa författningsändringar, som erfordras i anledning av förslaget till värnpliktslag och för vilka kräves riksdagens medverkan. Vid promemorian ha fogats vissa författningsutkast.

Sedan efter remiss yttrande över promemorian avgivits av ställföreträdaren för chefen för försvarsstaben, anhåller jag att få upptaga ärendet till behandling.

I förutnämnda inom försvarsdepartementet upprättade promemoria ha behandlats frågor om ändringar i lagen den 17 juni 1938 (nr 287) om semester, vissa författningar angående hemvärdet samt förordningen den 17 november 1939 (nr 810) med särskilda bestämmelser angående indrivning av utskylder hos vissa skattskyldiga. I promemorian har därjämte klarlagts, att nya värnpliktslagen ej för närvarande medför behov av ändring i strafflagen för krigsmakten.

Remissbehandlingen av frågan om ändringar i lagen om semester är ännu icke avslutad. Denna fråga torde framdeles upptagas till behandling av chefen för socialdepartementet.

Frågan om ändringar i förordningen den 17 november 1939 med särskilda bestämmelser angående indrivning av utskylder hos vissa skattskyldiga handlägges inom finansdepartementet.

Här kommer sålunda i huvudsak endast att behandlas frågan om ändringar i vissa författningar angående hemvärdet.

Enligt gällande värnpliktslag och inskrivningsförordning skall i varje inskrivningsområde finnas en inskrivningsbefälhavare, regelmässigt chefen för

infanteriregementet i inskrivningsområdet, med ett flertal uppgifter i fråga om inskrivning och redovisning av värnpliktiga.

Genom hemvärnskungörelsen den 31 maj 1940 (nr 408) har inskrivningsbefälhavaren tillagts vissa uppgifter inom hemvärnsorganisationen. Inskrivningsbefälhavaren skall sålunda enligt 3 § under militärområdesbefälhavaren utöva ledningen av hemvärdet inom sitt inskrivningsområde. Enligt 4 § skall inskrivningsbefälhavaren avgiva förslag till indelning i hemvärnsområden. 6 § stadgar, att hemvärnsområdesbefälhavare i vissa avseenden skall vara underställd inskrivningsbefälhavaren, vilken jämväl skall bestämma om hemvärnsmännens sammanförande till hemvärnsförband. Slutligen skall inskrivningsbefälhavaren enligt 7 § avgiva förslag å hemvärnskretsbefälhavare, förordna hemvärnsområdesbefälhavare ävensom övrigt för hemvärnsförbanden erforderligt befäl samt antaga hemvärnsmän och reservhemvärnsmän.

Enligt 4 § förordningen den 28 juni 1941 (nr 593) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under hemvärdstjänstgöring, skall inskrivningsbefälhavare i vissa fall ingiva anmälan om olycksfall eller sjukdom till riksförsäkringsanstalten.

I propositionen med förslag till ny värnpliktslag har föreslagits, att inskrivningsbefälhavarens befattning med inskrivningsväsendet och värnpliktsredovisningen skall överflyttas till en för varje inskrivningsområde tillsatt inskrivningschef.

Frågan, till vilken myndighet de uppgifter, som enligt hemvärnskungörelsen och nyssnämnda förordning tillagts inskrivningsbefälhavaren, böra överlämnas, därest förslaget till ny värnpliktslag upphöjes till lag, har behandlats i förutnämnda inom försvarsdepartementet upprättade *promemoria*, varvid anförts följande:

De uppgifter, som enligt hemvärnskungörelsen tillagts inskrivningsbefälhavarna, synas — — — icke lämpligen böra övertagas av inskrivningscheferna, vilkas arbete huvudsakligen torde inriktas på inskrivningsväsendet och värnpliktsredovisningen. Med hänsyn till att en omläggning av försvarets territoriella indelning för närvarande är under omprövning inom 1941 års försvarsutredning, synes frågan vilken myndighet som bör övertaga inskrivningsbefälhavarens åligganden med avseende å hemvärdet icke nu kunna definitivt lösas. I avvaktan på resultatet av utredningen om den territoriella indelningen torde nämnda åligganden därför tills vidare böra överlämnas till vederbörande infanteriregementschef. Hemvärnskungörelsen bör alltså ändras i enlighet med vad nu anförts. En lösning av frågan i denna riktning synes vara lämplig jämväl ur den synpunkten, att de å infanteriregementenas stater uppförda hemvärnsofficerarna tills vidare icke skulle behöva omplaceras.

I överensstämmelse med vad nyss sagts om inskrivningsbefälhavarens skyldigheter och befogenheter enligt hemvärnskungörelsen har i *promemorian* föreslagits, att även den uppgift, som tillagts inskrivningsbefälhavaren enligt 4 § förordningen om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under hemvärdstjänstgöring, skall tills vidare uppdragas åt vederbörande infanteriregementschef.

I departementspromemorian har ytterligare anförts följande:

I åtskilliga på senare år tillkomna författningar förekommer uttrycket »tjänstgöring jämlikt § 28 mom. 1 eller § 36 mom. 2 värnpliktslagen» eller liknande. Då i övergångsbestämmelserna till nya värnpliktslagen föreslagits ett stadgande av innehåll, att där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i den nya lagen, hänvisningen i stället skall gälla sådan bestämmelse, men någon motsvarighet till § 36 mom. 2 i nu gällande värnpliktslag icke finnes i den nya lagen, läser utan författningsändringar vara klart, att hänvisningar av angivet innehåll avse allenast 28 § 1 mom. nya värnpliktslagen. Ändringar med anledning av upphävandet av bestämmelsen i § 36 mom. 2 i gällande värnpliktslag torde alltså kunna begränsas till sådana författningar, däri ändringar ändock måste äga rum av andra skäl.

Ställföreträdaren för chefen för försvarsstaben har i sitt yttrande förklarat sig icke ha något att erinra mot berörda uttalanden i promemorian ävensom mot ett vid promemorian fogat utkast till förordning angående ändrad lydelse av 4 § förutnämnda förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under hemvärnstjänstgöring.

På sätt i promemorian föreslagits, torde ett upphävande av bestämmelserna i § 36 mom. 2 värnpliktslagen icke böra nu föranleda ändringar i gällande författningar. Sådana ändringar torde böra ske först i samband med författningsändringar, som av annan anledning komma till stånd.

*Departements-
chefen.*

Jämväl i fråga om författningarna angående hemvärdet ansluter jag mig till vad i promemorian därom föreslagits. Hemvärnskungörelsen och förordningen om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under hemvärnstjänstgöring, böra alltså, därest förslaget till ny värnpliktslag vinner bifall, ändras på det sätt, att de uppgifter, som nu tillagts inskrivningsbefälhavaren, i stället överlämnas till chefen (sekundchefen) för infanteriregementet i inskrivningsområdet. Sedan ställning tagits till frågan om försvarets territoriella indelning, läser emellertid ifrågavarande spörsmål böra ånyo upptagas till övervägande. Det vid promemorian fogade utkastet till förordning angående ändrad lydelse av 4 § förordningen den 28 juni 1941 (nr 593) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under hemvärnstjänstgöring, synes efter en mindre jämkning kunna läggas till grund för författningsförslag i ämnet. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fatta beslut rörande de ändringar i hemvärnskungörelsen, som enligt vad nyss angivits bliva erforderliga.

I § 1 gällande inskrivningsförordning uppräknas vilka som omfattas av de i värnpliktslagen och inskrivningsförordningen förekommande begreppen fast anställda vid krigsmakten och värnpliktiga. Den i åtskilliga andra författningar förekommande beteckningen värnpliktig torde i regel ha tolkats med ledning av berörda bestämmelser, ehuru endast undantagsvis formlig hänvisning skett till desamma. Emellertid har det i samband med den föreslagna omläggningen av inskrivningsväsendet och värnpliktsredovisningen ansetts befördra enkelhet och reda i redovisningsavseende, om man kunde registrera

den vid krigsmakten fast anställda personalen efter samma grunder som de enligt gällande inskrivningsförordning värnpliktiga. Med hänsyn härtill har vid utarbetandet av förslagen till ny värnpliktslag och till en därtill anslutande inskrivningsförordning förutsatts, att under begreppet värnpliktig skall hänföras även fast anställd och därmed i gällande inskrivningsförordning likställd personal. Denna av praktiska skäl förestavade åtgärd innebär givetvis icke, att ändring åsyftas beträffande tolkningen av begreppet värnpliktiga i andra författningar, såsom ett flertal avlöningsförfattningar, kommunalskatteförordningen, strafflagen för krigsmakten o. s. v. Ehuru det av ordalagen i flertalet av nu nämnda författningar torde klart framgå, att beteckningen värnpliktiga icke kan omfatta fast anställda och därmed likställda, synes det kunna övervägas, huruvida icke ifrågavarande författningar till förekommande av osäkerhet vid deras tillämpning borde på ett eller annat sätt förtydligas med anledning av den förändrade innebörd, som begreppet värnpliktiga avses skola erhålla i den nya inskrivningsförordningen. Emellertid torde därmed kunna anstå till dess klarhet vunnits rörande den närmare utformningen av försvarsväsendets organisation under den närmaste femårsperioden.

Under hänvisning till vad jag nu anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att — under förutsättning av bifall till det förslag till ny värnpliktslag, varom proposition den 24 oktober 1941 avlåtits till riksdagen — antaga förenämnda förslag till förordning angående ändrad lydelse av 4 § förordningen den 28 juni 1941 (nr 593) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under hemvärnstjänstgöring.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Nils Kinnander.